

הוא גבוה, צעיר, מימדים של שחקן כדורסל וקניימיה של דוגמן. טיפוס ארי טהור, מוצא ארי טהור, ומגנידוד ענק על החזה. שמו: קלאוס פטר.

הוא מאותם קיצוניים אשר חוק השבות אינו חל עליהם, והם מתעקשים לא רק להיות בישראל הקטנה, כי אם אפילו, רחמנא ליצלן, להיכנס למענה בבריתו של אברהם אבינו, אף שזמן עברו את גיל הבר-מיצוה.

אלא שלמרבית הצער, דרכו של קלאוס בארץ-הקודש יכולה להיכתב כחסרית, בשם: ויא דולרוזה מפישקה לחסמבה, או, דופקים את הזרים.

בעצם, כל זמן שקלאוס היה תייר, הר כל היה נחמד ויפה. הוא בא לארץ בשנת '63, ואחר כך בא עוד שלוש פעמים, כל שנתיים. בכל פעם בא לכמה ימים, ונשאר יותר מכמה שבועות.

בפעם הראשונה בא לישראל כאדריכל גרמני סקרן, הרוצה להציע ולראות: מה זה מדינה יהודית במידבר. אבל כל ביר קור נוסף הוכיח לו שהוא פשוט מאותב בארץ. בלי סיבות, בלי עקרונות ובלי תסביכים של גרמני-ציוני. פשוט מאד, מצא חן בעיניו.

פטר

דופקים את הזרים

נאצי או מרגל, הצרות החלו כשי לפני חצי שנה, בביקורו האחרון, לא התחשק לו לחזור לפרנקפורט, שם יש לו משרד ליחס-ציבור, צילום-אופנה ופירסום. ברמיזה ראה את עצמו מחסל את עסקיו בגרמניה, מתגייר וניכנס ל-תעשיית הסרטים המפוארת של ארץ-ישראל.

אבל תוכניות לחדו, ומציאות לחדו. הר ביקור שהתארך עלה כסף, וקלאוס רצה לעבור.

חברים סיפרו לו על הודמנות מתא-מה: פישה במילואים, שם, חשב, יוכל גם להרוויח כסף, וגם להכיר כמה אנשים מן הקולנוע הישראלי. קלאוס עבד בתור עוזר טכנאי, ומצא את עצמו יחד עם עוד ארבעה ישראלים, בשביתה מאורגנת בגלל אי-תשלום שעות נוספות.

מסתבר שבסרט המרתוני הזה (שהסי רטתו נמשכה 16 יום) עבדו 24 שעות ביום, נחו שעתיים והמשיכו עוד 19 שעות ביום. וכך זה הלך במשך כל ימי ההסרטה.

עבדנו כמו חמורים, בתנאים מת-אנושיים. במקום התסרטה לא היו מים, ולא היה חשמל, לא היו די מיטות, ובי עצם גם לא היה זמן לנח. מספר קלאוס, ומחזיקים אחריו חבריו הישראלים, שפנו בשעתו לאיגוד עובדי-ההסרטה בהסתדרות והתלוננו על שלא קיבלו תשלום עבור שעות נוספות.

בהסתדרות אמרו לנו שהחווה מצוין, אמנם, שלא מגיע תשלום שעות-נוספות, אבל לעומת זאת, זה לא חוקי לעשות חווה כזה, ולכן אינו תופס.

המפיק שווילי קיבל אותנו אחד אחד, מספר קלאוס במיררות, והסתדר עם כל אחד לחוד. אותי היפלה לרעה. קודם כל

הנוערב

בתולדות כיש

איש קטן גדול (פאר, תל-אביב, ארצות-הברית) — מאז היכו האיטלקים את הוליבוד בייצור „אופרות סוסים מערבוניות“ למינתן, החליטו ה-אמריקאים שלמערבונים צריכה להיות גם שליחות. מכאן, „הבורת הפראים“, „חייל בכחול“ ולאחרונה, „איש קטן גדול“, המגדיל לעשות מכולם, כשהוא מנסה לדחוס בתוך שתיים ומשהו, את כל תולדות המערב הפרוע.

המסגרת לכל העניין הוא ראיון עם ישיש בן 121, המגולל בפני המצלמה את קורותיו באמצע המאה שעברה, מאז נחטף כילד על-ידי אינדיאנים, וגדל במחיצתם, ועד לרגע בו חזה בקרב על „ליטל ביג הורן“, קרב בו נהרגו כל חייליו של גנרל קאסטר. בין שני מאורעות אלה, הס-פיק גיבור הסיפור להיות לוחם אינדיאני. חניך בבית כומר שאשתו אוהבת לרוחו נערים צעירים, עוזרו של רו-פא-אליל שתום-עין ופיסה, אקדוחן, שיכור, מתבודד, פושט-עורות ושוב לוחם אינדיאני.

בעזרת כל האפוס הזה, מנסה הבמאי ארתור („בוני וקלייד“) פן, לומר את כל מה שאפשר להגיד על המערב הפרוע. הוא מציג את מלחמות האינדיאנים מנקודת המבט של אדומי-העור, שאינה מחמיאה כלל למתיישבים חלב-נים. הוא מנסה ידו בפארוזיה על אקדוחנים, סאטירה על המתיישבים הבורים והאלימים, טרגדיה של רצח-עם, וקומדיה של מינהגים.

וזה קצת יותר מדי לסרט אחד, משום שעל אף כש-רונו של פן בבימוי קרב מרתק בין חיילים בכחול ללוח-מים אינדיאנים, או בחצות עיירה מעופשת, בוצית ונטולת

דאסטין הופמן: קאסטר היה אידיוט

כל זוהר, אין הוא יכול להתעכב די הצורך אף באחת מתחנות הדרך שהציב לעצמו.

לכן, אין פלא שהתוצאה היא שטחית, מה עוד שפן נוטה בקלות להציג את אלה שאינו מחבב כמטומטמים, כמו למשל את הגנרל קאסטר, שבוודאי לא היה אותו אידיוט חסר-בינה המוצג בסרט זה. (ואולי כן?) אמנם, נוכחותם וכשרונותיהם של דאסטין הופמן בתפקיד הראשי ושל מרטין בלזם (רופא האליל), דן ג'ורג' (המנהיג האינ-דיאני) או מיי דאנאווי (אשת הכומר), מעניקים גוון מברר למרבית חלקי הסרט, אולם מבמאי כארתור פן נהוג לצפות ליותר.

זורבה היווני

לבש שיכולה

הבטחה עם שחר (אסתר, תל-אביב, ארצות-הברית) — רומן גרי הוא יהודי-צרפתי ממוצא רוסי, סופר בעל מוניטין, דיפלומט בעל דרגה גבוהה בממ-שלת צרפה, במאי סרטים בעת האחרונה, ואחת הדמויות המעניינות בעולם התרבות המערבי. „הבטחה עם שחר“ הוא ספר קורותיו כילד, והוא מוקדש כולו לדמות אמו, אשה פעלתנית וגאה, שעמלה בפרך באלף עיסוקים, היתה שחקנית וכובסת, מתכנתת-אופנה ומנהלת-מלון, סוחרת בדבריי-ערך ועוד כיוצא בזה, הכל על מנת להעניק לבנה החינוך המתאים ולהפוך אותו למה שהוא כיום.

גם לזיל דאסן, הבמאי אשר נטל את הספר והפך אותו לסרט, יש אשה שהוא מעריץ, אלא שזאת אינה אמו אלא רעייתו, השחקנית מלינה מרקורי. ומראה הסרט נדמה כי היא היתה הסיבה העיקרית ליצירתו.

דאסן מפנה אליה את מצלמותיו כמעט ללא הרף, ואילו היא לא מסתפקת בכך שהיא מצולמת, אלא עושה הכל, בקולניות רבה, כדי שירגישו בנוכחותה. כל חיך הוא צחוק גדול, כל תנועה היא הנפת דגל, כל משפט הוא הכרזת פנינה, בקיצור, מלינה מרקורי מדגימה את מלינה מרקורי בסוגים שונים של איפור (ואת משום שה-סיפור משתרע על כעשרים שנה).

מובן שלצד אישיות זו, העולה על גדותיה מעל ומעבר לכל צורך, כימעט ולא משגיחים באסי דיין או בילדים הצעירים יותר המגלמים את גרי בגיל רך (אחד מהם: בנו של אריק רולו, הכתב של „לה-מונד“). נדמה כאילו כל תפקידם הוא לספק לה רפליקות. ואילו דאסן עצמו,

צרח וצעק על החברים הישראליים, שמי יודע אם אני לא נאצי ולא מרגל, ושאם ידברו אתו עלי אף אחד לא יקבל כלום. ואחר-כך לא רק שלא שילם את מה ש-מגיע לי, אלא גם סירב להחזיר לי את מס'ההכנסה שהוריד לי מן המשכורת, אפילו שהבאתי אישור שאני פטור מ-מס“.

במשפט לשוונרי, „יצאתי מהעסק מאוכזב, אבל עם כמה חברים טובים, ביניהם הצלם אמנון אבן-רטיב (שאם אתי שה פעם סרט בארץ, אקח אותו לעבודה קודם-כל) ואו שחבו אותי להסרטה חסמבה.“

„כאן היו, אמנם, אנשים נחמדים יר-תר, אבל תנאי-עבודה מרגיזים לא פחות. עבדנו 19 שעות ביום, ו-16 שעות ביום, ו-15 שעות. ושוב, אותו סיפור: אין שעות נוספות, אין תנאים ואין יחס. אז החלטתי, שבבילי זה נגמר. עזבתי ועובד-דה, לא רבתי עם אף אחד, ואפילו יותר מזה: הבמאי יואל זילברג לקח אותי ל-אמי הגנרית כעוזר-במאי לידו.“

„בינתיים מצאתי לי עבודה בדוגמנות צילום בבגד-עור, והחלטתי שהחיים, בי-כל זאת, יפים בארץ. את החשבון היחיד די שלי עם שווילי אני הולך לסיים בי-בית-המשפט, וכבר הגשתי את התביעה.“ הצצה היא שאנשים כמהו עלולים לייאש אותך ביום אחד. אבל הם לא הרוב בארץ. הנה, יש לי כנאם הרבה חברים טובים, וכולם מתכוונים אצלי לסרט שלי. תסריט יש לי כבר, כתבתי אותו יחד עם רות דורון. גרמני צעיר מתאבד בישראלית צעירה, ומה קורה להם בדרך“.

תדרוך

תל-אביב

קס (פרים, אנגליה) — ילד מגדל גוול נצים בעירית-כורים צפונית. סרט בעל סיגנון תעודי-למחצה על קשי-חות ואדישות בני האדם, בהשוואה לרגש וההבנה של הילד לבעל-החי שהוא מטפח.

מלינה מרקורי: א יידישע מאמע

המגלם את מוסז'וקין, מי שצריך כנראה להיות אביו של גרי, נראה מצחיק יותר מאשר מרשים.

אמנם, ידו של דאסן, הבמאי המנוסה, מורגשת מזמן לזמן, בבחירת צילומים מרשימים, או למשל, בסצינה המ-שולבת בצילומים דוממים, המציגה בסארקאזם את נשות החברה הגדולה בפולין. אבל זאת פנינה אחת בים נרחב של זיוף, ומלינה מרקורי, החושבת שהיא עדיין זורבה ממין נקבה, כמו ב„רק בימי חול“, חונקת את דמותה מרוב התלהבות.

למות מאהבה (גורדון, צר-פת) — מורה מתאהבת באחד מתלמידיה ומגודה בשל כך מן החברה. סיפור אמיר-תי, ההופך בידי הבמאי אנדרה קאיאט להתקפה מוחצת על צרות-האופק של צר-פתים משכילים כביכול.

ירושלים

התפשטות (ירושלים, אר-צות-הברית) — עימות בין הורים לצא-צאיהם, בקרתי-הבית הספוגה האמריקאית קקור-תיאר, רגיש ומרתק של פער הדורות בי-אמריקה. הבמאי: מילוש פורמן.

חיפה

יומנה של אשה נשואה (ארמון, ארצות-הברית) — תיאור ציני, המציג את עקרת-הבית האמריקאית קקור-בן חסרי-ישע של בעל אנוכי ואווילי, ילדים מיפלצתיים ומאהב, המתמודד ללא הרף עם גבריותו.